

кооперована навчальна діяльність з відповідними змінами у ролі і функціях як тих, хто навчається, так і (науково-педагогічних працівників) НПП. Інтерактивні технології навчання включають чітко спланований очікуваний результат навчання, окремі інтерактивні методи і прийоми, що стимулюють процес пізнання, та розумові і навчальні умови й процедури, за допомогою яких можна досягти запланованих результатів.

Література

1. Пометун О., Пироженко Л. Інтерактивні технології навчання: теорія, практика, досвід. – К., 2002. – 135 с.

2. Percival E, Ellington H. A Handbook of Educational Technology. – London; N.Y., 1984. – P. 12, 13, 20.

3. Klug J, Bruder S, Kelava A, Spiel C, Schmitz B. Diagnostic competence of teachers: A process model that accounts for diagnosing learning behavior tested by means of a case scenario. *Teaching and Teacher Education*. 2013; 30: 38-46.

Кирилко Н.М. Перспективи вищої освіти у виставковому бізнесі / Н.М. Кирилко // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Перспективи та пріоритети розвитку економічної системи в умовах нестабільності» (15 грудня, 2018). – Дніпро : Наукова організація «Перспектива». – Ч.1. – С. – 62-65.

УДК 378.14

Черниш О.В.
Київський національний університет
технологій та дизайну

ЗАСТОСУВАННЯ СЦЕНАРНОГО ПІДХОДУ В УПРАВЛІННІ ЗВО

В нинішніх умовах, що характеризується досить високим ступенем невизначеності, одним із перспективних підходів в прогнозуванні є сценарний аналіз. Принциповою відмінністю цього методу від інших є те, що він не використовує ретроспективної екстраполяції при розробці сценаріїв розвитку ситуації, тобто не вважається, що тенденції, які спостерігалися у минулому,

будуть збережені у майбутньому. Водночас вивчається можливий розвиток ситуації й виникнення критичних моментів, пояснення яких може бути лише в минулому. Сценарне прогнозування дозволяє отримати детальний опис послідовності подій, які із заданою ймовірністю можуть привести до бажаного або запланованого стану закладу вищої освіти при різних варіантах його розвитку.

Сьогодні відомий ряд успішних застосувань сценарного підходу в різних галузях самими різними організаціями – від малих та середніх підприємств до міжнародних корпорацій та держав [1]. Отже застосування сценарного підходу є доречним і при проведенні стратегічного планування у закладах вищої освіти. Використання сценарного прогнозування дозволить, з одного боку, визначати, оцінювати і знижувати рівень невизначеності ключових чинників, що впливають як на поточну діяльність, так і на розвиток ЗВО. З іншого боку, за допомогою сценарного аналізу можна формувати й оцінювати стратегію ЗВО, що є особливо цінним в умовах нестабільного економічного середовища.

Сценарне прогнозування є одним з найбільш ефективних інструментів передбачення тенденцій та варіантів розвитку соціально-економічних явищ. Прогнозні сценарії включають в себе прогнозні моделі, що описують ймовірні напрями розвитку з урахуванням впливу основних чинників прогнозного оточення та комплекс дій управлінського характеру, спрямований на мінімізацію наслідків кризових ситуацій та підвищення ефективності функціонування соціально-економічних систем.

На основі сценаріїв виникає можливість більш повного та точного визначення перспектив розвитку ЗВО в поточній економічній ситуації з урахуванням неоднорідності впливу різноманітних чинників. Прогнозні сценарії дозволяють завчасно передбачити небезпеку, що виникає при неефективному управлінні, несприятливому розвитку макроекономічної ситуації, а також в умовах виникнення форс-мажорних обставин. Сформовані при сценарному прогнозуванні альтернативи дозволяють виявити сукупність можливих напрямів розвитку оточуючого середовища і тим самим створюють

основу для прийняття стратегічних рішень.

Не зважаючи на досить поширене застосування методу, на сьогодні не існує єдиної точки зору щодо визначення терміну «сценарне прогнозування». Різні дослідники наводять власні тлумачення даного поняття. Слово «сценарій» походить від латинського слова «scaena», що перекладається як «сцена». В ХХ столітті провідний аналітик корпорації RAND Герман Кан (Herman Kahn) [2] адаптував цей термін для застосування його до опису ймовірних історій розвитку подій в майбутньому. М. Портер розглядає сценарій як «внутрішньо непротирічливий погляд на те, на що може обернутись майбутнє» [3]. Олівер Сперроу (Oliver Sparrow), один з засновників сценарного підходу в корпорації «Royal Dutch Shell», виділяє чотири сучасні трактування даного терміну [4]:

- «аналіз чутливості» в таких сферах, як управління фінансовими потоками, оцінювання ризиків, менеджмент проектів;

- синонім поняття «надзвичайний план» у військовому чи цивільному плануванні позаштатних ситуацій, визначаючи, хто що повинен робити при виникненні позаштатних ситуацій;

- синонім поняття «надзвичайний план» в корпоративній чи державній політиці;

- в розумінні «логічно-узгоджене передбачення про майбутнє» при прийнятті рішень та формування стратегій.

Особливістю сценарного прогнозування є можливість використання різних методів при побудові сценаріїв, як експертних, так і формалізованих. Використання методів сценарного прогнозування дозволяє розробити найбільш ймовірні напрями розвитку ситуації, наприклад песимістичний, реалістичний та оптимістичний сценарії з побудовою комплексу відповідних управлінських дій, спрямованих на стратегічний розвиток, коли це є можливим (сприятливі макроекономічна та природно-кліматична обстановки) та звести очікувані втрати до мінімуму в тих випадках, коли вони неминучі (форс-мажорні обставини). Нерідко прогнозні сценарії будуються за граничними позиціями чинників прогнозного оточення, тим самим моделюючи стан системи в умовах

екстремальних змін зовнішнього середовища [5].

Література

1. Van Notten Ph. Writing on the wall: scenario development in times of discontinuity. – Florida : Boca Raton, 2005. – 209 p.

2. Kahn H. The Year 2000: A framework for speculation on the next thirty-three year. – NY: Macmillan Publishing Company, 1967. – 432 p.

3. Портер. М. Конкурентная стратегия: Методика анализа отраслей и конкурентов / М. Портер. - Пер. с англ. – 3-е изд. – М. : Альпина Бизнес Букс, 2007. – 453 с.

4. Sparrow O. Making use of scenarios – from the vague to the concrete // Scenario & Strategy Planning. – London: Ark Publishing, 2000. – 2(5). – P. 18-21.

5. Байдаков А. Н. Прогнозные сценарии как необходимый компонент системы риск-менеджмента / А. Н. Байдаков, А. В. Назаренко, Д. В. Запорожец // Вестник АПК Ставрополя. – №3(3). – 2011. –С 55-58.